

СТУДИИ НА СЛУЧАЈ ЗА ТЕСТ НА ПРОВЕРКА НА ЗНАЕЊЕТО СУДСКА ПСИХОЛОГИЈА

1. А влегува во дворот на Б и го пали тракторот од неговиот двор и си заминува со него. При испитувањето дава исказ- не сум сакал да сторам противправна имотна корист, туку да наплатам старо побарување, тој немаше намера да го врати долгот

Прашања:

1. Свеста е
2. Интелектуалните капацитети се
3. Во однос на делото

2. 16 годишното девојче, со уреден психофизички развој, го опишува наставникот како ја погалил по нога додека се качува по скалите. Таа се свртела и го прашала - Што правите професоре? На тоа добила одговор -Ништо.

Прашања:

1. Свеста е
2. Интелектуалните капацитети се
3. Во исказот е исклучено

3. “Крикот на оштетената од соседниот стан многу ме потресе, ми се причини како да доаѓа од собата на мојата ќерка”. Исказот го дава маж, на 45 години, оженет, со едно дете, вработен, без податоци за душевно страдање

Прашања:

1. Свеста е
2. Помнењето е
3. Исказот исполнува

4. Оштетената, омажена, со 2 деца, вработена, до сега не боледувала од посериозни болести, ниту имала впечатливо однесување, го опишува неморалното сексуално однесување на обвинетиот- ја турнал до капијата, се раскопчал, и ги стиснал рацете, и телото, бил блед во лицето, треперел и неразбирливо зборувал.

Прашања:

1. Помнењето е
2. Интелектуалните капацитети се
3. Во однос на исказот

5. Во сексуални деликти, 11 годишното дете, со уреден психофизички развој, го опишува сторителот на делото, висина, боја на коса, како бил облечен, какво чоколадо и дал пред да ја злоупотреби.

Прашања:

1. Свеста е
2. Интелектуалните капацитети се
3. Во однос на делото

6. Сведокот опишува убиство на сосетката од друг сосед и нанесување тешки телесни повреди на нејзиниот сопруг. По тоа изјавува дека многу години наназад тие две семејства се во лоши соседски релации, со тешки кавги и конфликти.

Прашања:

1. Свеста е
2. Помнењето е
3. Во исказот опишува

7. Р. и А. го пресретнале оштетениот Ф., му побарале пари, па бидејќи немало, го одвлекле од улицата, а потоа му удирале боксови по лицето, му ја соблекле виндјакната и ја присвоиле за себе. Следниот ден обвинетиот Р. со соодветен предмет ја разбил задната врата на аптеката, влегол внатре, па од таму присвоил пари, 210 таблети кодеин, 100 таблети диолин, 1200 игли за шприцеви, една санитарска торба, комплет за брза помош и една празна санитарска торба. Во следните неколку недели обвинетиот В. сторил уште 5 слични кривични дела (разбивање аптеки и кражби на лекови).

При преглед- Повремено е индиферентен спрема себе и околината, тоа бргу се менува во впечатлив афект на бес за подоцна сето тоа да исчезне и да се замени со привидна апатичност. Волево-нагонската сфера е инсуфициентна. Општата информираност е сосема слаба и неадекватна за неговите години. Постојат впечатливи карактерни промени на неговата личност. Инаку, не се наоѓа во состојба на психотичност.

Прашања

1. Каков е афектот
2. Во однос на помнењето се следи
3. Интелектуалните капацитети

8. Обвинетиот Љ. (40), во работната организација во која бил вработен, во повеќе наврати, со намера да прибави противправна имотна корист, противправно одзел и присвоил од чантите на оштетените С., Б., К. и М. 12 бланко-чекови од кочаните на нивните сметки, а потоа во повеќе наврати, со нивно пополнување и со ставање на имињата на нивните сопственици, ги реализирал во повеќе пунктни станици, купувајќи бензин и други предмети за своја потреба. На тој начин, прибавил противправна имотна корист.

Со горниве дејства обвинетиот Љ. сторил кривично дело - фалсификување на документ.

Обвинетиот Љ. во записникот за испитување лице против кое е барано спроведување истрага ги дал податоците за себе во смисла дека е инженер по автоматика, дека завршил Технолошки факултет - прв степен, дека е оженет и дека е татко на две деца. Во својата изјава кажал дека од работната организација поради стореното кривично дело му е изречена дисциплинска мерка - престанок на работниот однос, поради што е сега невработен, а невработена е и неговата сопруга.

Во својата изјава обвинетиот има кажано дека пред две години се лечел на Нервната клиника во Скопје, па најверојатно поради оваа болест во тој временски период, кога и останал без пари, паднал во депресија и одлучил да ги украде чековите, да ги пополнува, потпишува и реализира.

Обвинетиот Љ. е лекуван од психоневротично нарушување.

Прашања:

1. Каков е мисловниот процес на Љ?
2. Каква е мотивацијата за постапките на Љ?
3. Во однос на помнењето на Љ се следи?

9. Склучен е брак помеѓу Р (67). и В (54) негова пријателка во последниве 6 години. Синот на Р покренува постапка за прогласување на бракот за ништовен со образложение дека во последнава година неговиот татко заборави и не знае што прави.

На преглед, контактот уредно се воспоставува и одржува, се констатира дека знае кој е, кои се луѓето околу него, кое време е, каде се наоѓа, се констатираат многу лесни испади во помнењето. Прецизно го наведува и образложува мотивот за бракот со долгогодишната пријателка, објаснувајќи дека нема намера да го лиши синот од наследство. MMSE скор 28

Прашања:

1. Каков е свеста на Р. при потпишување на договорот?
2. Каков е мисловниот процес на Р.
3. Каква е волјата при потпишувањето на договорот?

10. А. пред повеќе од 15 години, кога покажувал знаци на изразено лудило, престојувал во душевна болница. Во болницата бил лекуван осум месеци, а потоа бил на домашно лекување уште две години. Подоцна продолжил да работи на истото работно место каде што работи и сега (библиотекар). На отпусната листа е видлива дијагнозата шизофренија. Претходните податоци за А. се внесени во предлогот за одземање на деловната способност, затоа што "А. не е способен да прави купопродажни договори, а тоа сега е актуелно при продавање на заеднички имот". Предлогот е поднесен од братот на А.

А. самиот се јави на преглед по писмениот повик. Првиот впечаток, по почнувањето на разговорот со него, е дека тој сака да му се одземе "способноста за потпишување договори" зашто не сакал да се "плетка" во такви работи.

А. е со релативно добар вербален контакт, макар што емоционалниот контакт е многу проблематичен поради неговата афективна бледост. Зборува за болеста што ја имал пред 15 години и не пропушта веднаш да додаде дека сега е здрав. Самиот вели дека е многу повлечен, дека нема интерес за ништо освен за својата работа, не успеал да се ожени и покрај својата напредната возраст. Отворено зборува дека пред 15 години постоела "таква организација против него што сакала да го уништи", и тоа не само од страна на работното место туку и надвор од него. За тоа дека ова било сосема точно, секоја вечер добивал звучни сигнали, кои тој можел да ги протолкува. Сега тоа веќе не постоело, макар што на работа и понатаму му правеле сплетки, така што не можел да напредува во професијата.

При преглед два шизофрени симптома кај А. се сигурно присутни - избледените налудничави идеи и афективната бледост.

Прашања:

1. Каков е мисловниот процес по содржина?
2. Каков е афектот?
3. Каква е волјата при потпишувањето на договорот?

11. Од наредбата за вештачење произлегува дека обвинетиот Т. провалил во црквата "Св. Илија" од каде што одзел 1.200 ден. Провалата ја направил на тој начин што со казма го скршил катанецот од црквата и ги одзел парите. Истиот месец и истата година обвинетиот повторно провалил во црквата "Св. Илија" на тој начин што со железна шипка го скршил катанецот од вратата и одзел 4.000 денари.

Следната ноќ провалил во продавницата "Универзал" и одзел книжни пари во висина од 10.000 денари. Тоа го направил на тој начин што со тесла откинал дел од вратата, а потоа низ отворот ја тргнал железната шипка и влегол во продавницата. Истата ноќ, провалил во продавницата "Центро- промет" на тој начин што со казма ја скршил вратата и одзел пари во висина од 4.000 денари.

Во изјавата на обвинетирт стои дека во критичното време тој се наоѓал во бегство од затворот во Идризово. Потоа наведува дека е можно да ги сторил тие кривични

дела, меѓутоа, не се сеќава.

Во суштина, обвинетиот е епилептичен карактеропат со сочувана интелигенција, меѓутоа, со нарушувања во волево- нагонската и во афективната сфера.

Прашања:

1. Каков е мисловниот процес?
2. Во однос на помнењето се следи
3. Интелектуалните капацитети се?

12. К. (32) во текот на еден месец извршил седум кражби. Сите наликувале една на друга, па на органите на власта не им било тешко да заклучат дека сите кражби се извршени од една иста личност. Имено, К. ограбувал дуќани со разна стока, а заедничко за сите дуќани било тоа што имале катанец врзан со синџир. К. синџирот Го кинел со ножици за арматура, влегувал во дуќаните и одземал работи "колку што може една вреќа да собере".

При последната кражба, по кажувањето на К., а поткрепено и сомедицинска документација, тој паднал и, меѓу другото, си ја повредил десната рака бидејќи се задржал на неа. Набргу бил фатен, а поради фактот што не се "сеќавал" за кражбите бил упатен на психијатриско вештачење.

Во истражната постапка обвинетиот вели дека е можно да ги сторил кривичните дела кои му се ставаат на товар, но дека тој за ништо не се сеќава бидејќи пред тоа паднал од височина од 4-5 метри при што се здобил со потрес на мозокот и загубил секако памтење за своето натамошно дејствување. И сега, 7 месеци потоа, не се сеќава за ништо.

Клиничкиот и параклиничкиот наод (ЕЕГ, КТМ) покажаа нормални резултати.

Прашања:

1. Каков е мисловниот процес?
2. Во однос на помнењето се следи
3. Интелектуалните капацитети се?

13. Од обвинителниот акт е видливо дека обвинетата М., во повеќе наврати, направила неколку кривични дела - давање поткуп и едно кривично дело - даночно затајување. Кривичните дела ги правела на тој начин што им давала поткуп на службените лица на Граничен премин за да ги прикрие обврските кои требала да ги исполни спрема државата. Станува збор за извезување повеќе тони цигари од марката "Партнер" и "Лорд", и тоа во неколку наврати. Обвинетата приложи две отпусни листи: кога е испишана со dg: анксиозно-депресивно реагирање. Емоционално лабилна личност.

Прашања:

1. Каков е мисловниот процес?

2. Во однос на помнењето на М се следи:
3. Интелектуалните капацитети на М се:

14. По предлог на Н. пред судот се води вонпарнична постапка за Д. (28) заради одземање на неговата деловна способност "поради тоа што тој не е способен да се грижи за себе, па е потребно старателство од друго лице". Првостепената ИПК со свој наод утврдила дека "именуваниот е целосно и трајно неспособен за привредување. Таа неспособност одговара на инвалидност од I катего-рија". (Dg.: Oligophrenia- Imbecillitas. Epilepsia grand mal напади).

Прашања:

1. Интелектуалните капацитети се на ниво на :
2. Каков е мисловниот процес на Д?
3. Во однос на потреба за назначување старател

15. С. (18) во ...година потпишала наследничка изјава. Имено, тужителката е родена ќерка на покојниот Х., кој умрел пред една година. По неговата смрт е покрената оставинска постапка на која С. се јавува како единствен наследник на неподвижниот имот на нејзиниот татко. Меѓутоа, на денот на расправата таа дава наследничка изјава дека се откажува од целокупниот имот на својот татко во корист на нејзиниот чичко, сега тужениот. По ова, целиот имот му припаднал на тужениот".

Судот прашува: "Дали во времето кога С. давала наследничка изјава била способна за расудување?"

Од медицинската документација-

С. е дијагностицирана како oligophrenia. Тоа било пред да ја потпише наследничката изјава.

Прашања:

1. Интелектуалните капацитети се на ниво на
2. Во мислењето се следи?
3. Дали може да го сфати значењето на наследничката изјава?

16. Од судските списи произлегува дека К. потпишала договор за доживотна издршка со П., личност која не е во никакво сродство со неа, па дури и не живее во селото каде што живее К. Од друга страна, и ќерката на К. склучила договор со својата мајка и сега бара тој договор да се почитува. Сега К. живее со својата ќерка во Скопје, која наполно ги исполнува договорните обврски спрема својата мајка. Со предлогот се бара раскинување на договорот за доживотна издршка со П. бидејќи

"договарачот К. е душевно болна личност- има шизофренија, која престојувала во повеќе душевни болници во Републиката и која во времето на потпишување на договорот со П. не била деловно способна".

К. при денешниот преглед е при свест. Ориентацијата за време и простор и е целосно нарушена, додека спрема личности - делумно. Вербалниот контакт со неа е отежнат поради присутната дисоцираност во мисловниот тек. На поставените прашања одговара сосема нелогично или, пак, со прашања. Не е во состојба да поведе разговор за темата и за вонпарничниот предмет и не го објаснува начинот како дошло до тоа да потпише два договора.

Прашања:

1. Каков е мисловниот процес по форма?
2. Каков е афектот?
3. Каква е волјата?

17. Од обвинителниот акт произлегува дека обвинетиот З. пред кафеаната "Сплендид", без причина, физички го нападнал оштетениот А., на тој начин што со војнички нож- бајонет му нанел две убодни рани, и тоа во левата страна од градниот кош кој продрел преку дијафрагмата и го иовредил левиот лобус на црниот дроб, како и повреда на цревата на двеместа. Повредите се окарактеризирани како тешки телесни повреди со кои е доведен во прашање животот на оштетениот.

Обвинетиот З. наведува дека на тој ден, односно вечер, во неколку наврати пиел повеќе пива на различни места и во различни кафеани. Во преткритичниот момент тој се нашол во чајџилницата. Во еден момент сведетелот Ф. рекол: "Што ме пцујеш", а потоа го удрил неколку пати со тупаница по глава. Биле разделени од присутните сведетели. Потоа видел како Ф. има шипка во рацете, се исплашил поради тоа, отишол дома и го зел војничкиот нож. Од локалот каде што се случил конфликтот до неговата куќа со одење и враќање имало пет минути пеш. На патот бил пресретнат од братот на Ф., оштетениот А.. Овој му рекол на обвинетиот "што имаш ти со мојот брат потоа и овој со боксови го удрил по лицето. Обвинетиот за да се одбрани од тепањето, го извадил ножот, а оштетениот и сам не знае како се набодел на ножот. Со ножот тој само сакал да го заплаши оштетениот, а не и да го повреди.

Оштетениот А. вели: Обвинетиот беше гол до половина. Јас го прашав зошто го пцуеш брат ми, а тој рече, не го пцујам само него, туку и тебе. Тогаш јас го турнав, тој потоа ме удри со нож и тоа со два удара..."

Алкохолемијата кај обвинетиот З. при настанот изнесувала 1,38 грам промили, во урината 2,15 грам промили.

Прашања:

1. Свеста е?
2. Каков е афектот?
3. Концентрацијата на алкохол?

18. С. (21) не направил никаков инкриминиран акт. Меѓутоа, во прашање е определен имотно-правен проблем, па судот поставува прашање дали е тој доволно деловно способен, односно дали со "својот разум може успешно да учествува во правниот акт, кој следува".

Од судските списи произлегува дека С. како единствено дете на А. и Р. станал наследник на имотот на починатиот дедо С. Меѓутоа, "бидејќи С. е ментално дефектна личност уште од самото раѓање, притоа и неписмен, не е способен да го прими имотот врз себе", па се предлага да му се назначи старател. Како предлагач пред судот се јавува неговиот татко А.

Во медицинските списи - е дијагностициран со dg.: Morbus Langdon- Down.

Сегашниот соматски преглед покажа дека С. е личност со аномалии на черепот, очите и јазикот. Неговата глава е мала, заокружена, брахиоцефалична, со сплоснато лице. Очите му се коси, очните пукнатини - тесни, постои разроконост. Јазикот е голем и надвор од устата, и избразден.

Невролошкиот статус кај Р.С. е во Граници на нормалата.

Психолошкото тестирање покажа дека С. поседува коефициент на интелигенција 20.

Прашања:

1. Интелектуалните капацитети се на ниво на:
2. Дали можел да го сфати значењето на дарот?
3. Во однос на деловната способност да прими дар е:

19. Од предлогот за одземање на деловната способност е видно дека Ј. е душевно болна личност и дека често престојувал во душевната болница во Бардовци, поради лекување. Предлогот за одземање на деловната способност го даваат неговите сестри, предлагачките А. и М. бидејќи Ј. поседува извесен имот, постојат можности тој да го распродаде, поради сопствената болест. Затоа се предлага на Ј. да му се одземе деловната способност и да му се назначи постојан старател. Инаку, тој сега има привремен старател во името на адвокатот В. Постојат во фотокопија неколку отпусни листи од болницата во Бардовци. Во нив стои дека последната хоспитализација на Ј., во која и сега се наоѓа, е 17-та по ред. Неговата болест се карактеризира со постоење на сомничавост, слушање на гласови, дезорганизиран живот, бесцелно талкање, досадување на станарите, несоница, нарушување на јавниот ред и мир. На психички план се евидентни: психомоторен немир, присуство на налудничави параноидни идеи, како и идеи на однос и интерпретација, перцептивни нарушувања на аудитивен план, нивелиран афект и редукција на волево-нагонските динамизми. Често живее во Берово и неколкуте хоспитализации се правени по барање на граѓаните на Берово и на Службата за јавна безбедност. При сите хоспитализации се манифестираат налудничави идеи, често во хипоманична состојба и со афект, во кој тврди дека е секогаш мразен и непотребно доведуван во болница.

Прашања:

1. Каков е мисловниот процес по содржина?
2. Каква е волјата?
3. Во однос на учество во правни акти?

20. Судот ја испраќа Л. (74) за да се даде мислење за нејзината здравствена состојба и деловна способност. Според предлогот на предлагачот, нејзиниот брат А., неговата сестра Л. боледувала од старечка изветреаност, па предлага да и се одземе деловната способност, а потоа да и се назначи старател.

Л. во последните три години зборува без смисла, не ги препознава своите блиски, ги меша имињата на своите браќа и сестри со имињата на внуците, не е способна да се грижи ни за најобичните животни потреби, храната ја загадува така што со прст ги размачкува фекалиите насекаде по куќата и по чиниите, се плаши и зборува дека некој сака да ја убие како што го убиле и нејзиниот маж (кој, меѓу другото, не е убиен...).

Прашања:

1. Каква е свеста?
2. Каков е мисловниот процес по содржина?
3. Во однос на учество во правни акти?

21. Ратко (42) потпишал договор со кој целиот имот го остава на В., неговиот брат. Како тужител се јавува синот на Ратко со барање да се поништи договорот, со оглед дека неговиот татко боледува од душевна болест. Синот на Ратко е малолетен (16), него го застапува неговата мајка, поранешна и рзведена сопруга на Ратко. Во понатамошниот текст од барањето се наведува дека Ратко не е способен и не е во можност самиот да презема какви било дејствија со располагањето со својот имот. Инаку, тој е пензионер и се наоѓа на чување во Домот за пензионери во Аеродром. Медицински наоди:

Два напада, суспектни на епилепсија, кои се случиле преку ноќ. По нападите, кои биле во растојание од 20 дена, кај него се влошила состојбата на помнењето, а со тоа и психичката состојба, која уште повеќе се влошила. Станал дезориентиран, дезорганизиран, некритичен за својата состојба.

Постојат и повеќе невролошки испади, како: разлика во тетивните рефлекси, суспектни патолошки рефлекси без убедлив моторен дефицит, асиметрија на stomачните рефлекси итн. Постојат моторна дисфазија и идеомоторна апраксија. Психички статус: контактот не задоволува, постојат индиферентност и апатија, темпоро-спацијална дезорганизација, оштетено внимание.

КТМ- Постојат знаци за потешка кортикална атрофија.

Прашања:

1. Каков е мисловниот процес по форма?

2. Каква е ориентацијата на Р. при потпишување на договорот?
3. Каква е волјата при потпишување на договорот?

22. Р. е обвинет затоа што "од 1989 година, со намера да го задоволи својот полов нагон, вршел блудни дејства и имал интимни односи со својата ќерка М., а правел и блудни дејства со својата помала ќерка Р".

Во изјавата на Р. стои дека интимните односи со М. ги имал често, без да ја присилува на физички начин. Пријавувањето од страна на М. настанало затоа што таа во последните месеци почнала недолично да се однесува, повеќе денови да не доаѓа дома, а кога тој и се заканил, таа го пријавила.

Неговата ќерка М. назначи дека нејзиниот татко од нејзина 10-годишна возраст почнал да има односи со неа. Имено, една вечер ја соблекол гола во креветот и ги раширил нозете, а потоа својот полов орган го ставил во нејзиниот. Во тоа време таа не го знаела значењето на овој акт. Подоцна тоа било постојано, речиси секој ден, освен во времето кога бил на работа во странство. Наведува дека не го пријавила на мајка и или на кој било друг, затоа што и се заканувал дека ќе ја убие, а се обидел и да ја дави со раце, и се заканувал и со убивање со нож. Бидејќи во последно време тоа и било неподносливо и бидејќи не и дозволувал да се дружи со другарките и другарите, таа го пријавила. Претходно направила обид за самоубиство со земање таблети.

Мал. ќерка на Р. изјавила дека нејзиниот татко од пред една година, а таа сега има 11 години, почнал да спие со неа и кога спиеа, како и кога била будна била допирана по градите, по половиот орган и насекаде по телото. Таа се противела на тоа, меѓутоа тој и се заканувал и и зборувал дека не смее никому да кажува. Сопругата на обвинетиот кажува дека нејзиниот маж по породувањето веќе не спие со неа, туку со ќерките во посебна соба, дека тој ги бањал со оглед на тоа што таа не знаела "да бања" како тој, меѓутоа кажува дека немала поим за тоа што се случувало со нејзините ќерки, со оглед на тоа што никогаш не се посомневала дека Р. можел да има нешто со своите ќерки.

Прашања:

1. Каков е мисловниот процес на обвинетиот?
2. Каков е афектот?
3. Во сферата на нагони се следи?